

מסורת הש"ס

(א) ס"א טעם, (ב) עירובין נ"ה, (ג) געניל ק"ח, (ד) [געניל ק"ח], (ה) געניל ק"ח: עירובין נ"ט: (ו) [גמ'] נגד דקוק שולש דעם ע"ד בש"י ערוך, (ז) ופ"י ממוסד, (ח) [מסופת' פירין, ט] (וכע"ל), (י) ס"י, (כ) [ג'ל ומטעל ע"י רש"א], (ל) [שיך געניל כחשמה],

תורה אור השלם

1 וישא ביום ההוא לאמר לא אהיה חושב ובביתי אין לך? ואין שמעתי לא ישימיני קצין ישיבתי ג' 2 לא תשא את ש"י אלהיך לשואר כי לא יקרה ית את אשר יקרא את שמו לשוא: שמות ב' ז

הנהגות הב"ח

(א) גמ' לקפל דמי תמי שמע מלאך רבא: (ב) ש"ש בירא שמים עסקין דלא: (ג) ש"ם דלא קא חזי ליה חלל: (ד) ש"ם מתי רבנן ונכש ומרובאי: (ה) רש"י ד"ה אטעיה וכו' ונלגד שלל בידי כל: (ו) ד"ה ונכנס וכו' דלמחול:

גליון הש"ס

מתני' ולבוש כל מה שיכול לבושו. ע"ל דף ס"ה ע"ב: גמ' מקטורין אונקלי' ופוגרא ע"י געניל דף נ"ט ע"ב מתי ד"ה מתי המיני: ש"ם ונשי פסקין: מוכר בממתי פקח כ"ע משה ג' דלסל: מתני' קור' של יו"ה ע"ן געניל דף מ"ט ע"א מתי ד"ה טומני:

רבינו חננאל

מצילין כל מלא כבירות אר"ם שיש בו ק' סעודות. [ואקשינן איני הוא תמי רישא מצילין מזון ג' סעודות וכו' לא. ושני רב הונא לא קשיא ופוגרא בבא לקפל, פ"י בגוף שפסקין מתוך הכרת ממוקמות [הרב] ונותן בכמה כלים, שאין לו להציל אלא מזון של ג' סעודות כלבד. סיפא [נ"א]: סעודות כולן בכלי אחד כמות שהיא, מפורשי, הנהגותו מדברי רב הונא בריה דר' יהושע פירש טליתו וקיפל והניח וקיפל והניח מהו, בבא לקפל דמי וכו' בבא להוציל דמי, דמגלי לן שאם קיפל בכלי אחד ונטלו וחדו וקיפל בכלי אחר ונטלו וחדו לקפל, פשיטא שאינו מציל אלא מזון ג' סעודות. וכו' קא מבטעי שקיעל והניח בתוך טליתו וחדו וקיפל והניח בתוך טליתו, מי אמרין כיון שמקבל ומביא ממקפל דמי ואסור, ואי דילמא כיון שהוא מניח בתוך טלית אחד אחד ונטלן כאחד, בבא להציל דמי ושרי. ומפרישא נמי בא בגמרא בסוף יציאתו השבת, והנהו חרי תלמידי מר אמריה רב שיבוי דרדש, ובלבד שלא יביא כלי אחר מחזיק יתר מג' סעודות, שמענין מינה כי אפילו אם יביא כלי שמחזיק כל מה שהוא חפץ, וקיפל וניח בו ורטלנו כולו בבת אחת שפיר דמי. א"ל רב נחמן בר יצחק מאי טעמא, פירוש מגיל דטעמא היא, דילמא דרוקא אמר רב שיבוי. אהדר ליה רבא לא ס"י, מדקתני לגיין מי שנשברה לו חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה, ובלבד שיביא כלי אחר ויקליט, כלי אחר ויצרף. כלי אחר לא יביא, אבל בכלי אחד כמה דבעי נהו, וכן הולכה. ויזין שורר בין אדם לחומיו אחרים בשבת, אומרים לאחרים בואו והצילו לכם, אבל להציל הוא ואח"כ להניח אסור. ואם היו פקחין עושין ענין מחשב לאחר השבת. אוקימנא בירא שמים דלא ניחא לה לאיתהויי מאחריו ובתנא [נמ] לא בעי ליה. והכי פירושא דמתניתין,

(ב) ע"ן בערוך ערך ספקי.

כל כתבי פרק ששה עשר שבת

קב.

עין משפט ונר מצוה

נה א מ"י פ"ג: מה' שבת ה' ככ כג כח לאון סח טור ש"ע אר"ם סימן של ספקי [ויסימן של ספקי מד]: גו ב מ"י שם הלכה כ' טוש"ע שם ספקי ח:

גו ג מ"י שם טור ש"ע שם ספקי ז:

נח ד ה מ"י שם הלכה כה טור ש"ע שם ספקי ח: גו ו ז מ"י שם הלכה כג כג טור ש"ע שם ספקי ו: ה ח ט מ"י שם הלכה כד טור ש"ע שם ספקי ט: כ"א י ב מ"י פקד י"ז שם הלכה ד ה סמך שם טוש"ע שם ספקי כד:

כב ל מ"י שם הלכה ו טור ש"ע שם ספקי כג כד:

לעזי רש"י

מגטי"ל. גלימה. שריגיש"א [שריגיש"א]. לבוש דרב. גבי"ש [גבגיי"ש]. מקטורין מרפור. קמשי"א. חולצה. פיירש"ש [פירש"א]. רצועה. קלצני"ש [קלצני"ש]. גרב, געל קל. גבוליה"ש [גיבוליה"ש]. בתי-ברכים. קנחודין [קנחודיש"ש]. מכנסי-ברכים [ביבשון אשכנזי]. ריטוי"ה. מתכורין (או מקורין).

מוסף רש"י

אלא אם כן נכשלים בהן. כשהתלמוד נכשל בשמונת פסג ראשונות ושנים הוא טמן לה לעמוד על שמונת [חגיגה ד']. לו: שיכלול טמן לזכרות טעות ויכלמיהו והוא טמן לה וימנין [גיטין מ]. ולדבש כל מה שיכול לבבוש. דברי ר' מאיר, ואפילו עשרה מחזיקים זה על זה [לעיל סח]. ובלבד שלא יביא כלי אחר. מתוך שהוא מחזר על כלים הכהי יסמח ויניח [עירי קל].

רבינו חננאל (המשך)

אם היו פקחין שידעין דכי האי גונא לאו שכי שבת הוא, והואיל ומהפקירא קא זכו, ואינן האי מדבריו ליה לבכיה"ם בגוף מתנה מדידהו הוא, עושין חשבון כשיעור שכרם ושקלי ליה, ושאריו בשקי ליה לבכיה"ב. [ו]סוגיא דרשעמא חסידי גדול הוא מירא שמים. ולשם מוציא כל כלי השמשו. לרבנן בחצר המעוברת, לבן בתירה אף לשאיה מעוברת. ולבוש כל מה שהוא ליל לבבוש ועוטף כל מה שהוא יכול להחטוף. ואפילו יתר מ"יה כלים, וכן הולכי, וקא שמעין לו שמתור התרם, ויבשלמי גני אין מעמימין ר' יוסי בר אבין אמר מעמימין. ועל זה אמרין בגמרא דפורפת על האבן ועל האבן כו', ויביעי למאן דאמר מעמימין תיבעי למ"ד אין מעמימין. ואומרו לאחרים בואו והצילו עמי, שכן דרך בני אדם להשאיל כליו בשבת. פ"י י"ח כלים קאמר ר' יוסי, בתורה, ויש בה כסים כנגד חלב ותחת הידים. קבוצם של פשתן. חלוק התחתון שלובשין אותו ונקרא גלגלית. חלוקין [המלבוש] [המלבוש] העליון. וקורין לו [ורבנן] [ורבאקנא]. שני פסוקים. (ב) ויש שגורם סוכריקין והם [נ"א: והוא] כלשון יין המכנסים. ושמענו שאמר הגאון נטריה רחמנא [דס פסקי] [דמתפנק] שמלבישין בהן הידים עד האציל ירש בהן בתי אצבעות. שני מנעלים, כמשמנן. שני פגיו. כלשון ישמעאל גוראבי. אנפילאות. גם הם מנעלים לשוקיים. פליון. [תאנין] [דאנין] של יד השוקים מן העור. ומעפורת וחגור שבמתנים וכובע, הרי י"ח כלים. ר' שמעון בן גנס אומר פורשין עור של גדי וכו'. אמר רב הירודה טלית שאחז בה האור מצד אחד ואם כבחה. והא דרבי גרם כיבוי הוא. ואקשינן ליה ממתניתא

אִידִי וְאִידִי בְּבֵא קֶפֶל. פירש הרצ פורת דלקפל היינו אפי' צא לקפל דלר' אצא אין חילוק בין לקפל בין להציל דלפילו להציל צחצר אחרת לא שרי אלא מזון ג' סעודות אצל אין נראה לומר דלהציל שרי אפילו מאה סעודות צחצר אחרת גם לרבי אצל דאם כן הוה ליה לאוקומי ממני' איד וידי צחצר אחרת וכאן צצא לקפל וכאן צצא להציל: נורתן מים מצד זה. פירש רש"ם: לאו דוקא על הטלית דא' קי"ל צפ' דס טעולת [וצחזס דל: דבגדג שרייתו זהו כיצורו ולעיל כסוף פרק שמנה שרליס (דף ק"א). פירשתי: גרס

דבילה וחבית של י"ן ואומר לאחרים בואו והצילו לכם ואם היו פיקחין עושין עמו חשבון אחר השבת להיכן מצילין אותן ילחצר המעורבת בן בתירה אומר אף לשאינה מעורבת יולשם מוציא כל כלי תשמישו יולבוש כל מה שיכול ללבוש ועוטף כל מה שיכול לעטוף ר' יוסי אומר י"ח כלים יוחזרו ולבוש ומוציא ואומר לאחרים בואו והצילו עמי: **גמ'** והא תנא ליה (א) רישא ג' סעודות ותו לא אמר רב הונא לא קשיא כאן בבא להציל כאן בבא לקפל יבא להציל מציל את כולן בא לקפל אינו מקפל אלא מזון ג' סעודות ר' אבא בר זבדא אמר רב אידו ואידו בבא לקפל ולא קשיא כאן לאותה חצר כאן לחצר אחרת בעי רב הונא בריה דרב יהושע פירש טליתו וקיפל והניח וקיפל והניח מאי בבא להציל דמי או בבא לקפל דמי (ב) מדאמר רבא אטעיה רב שיבוי לרב חסדא ודרש ובלבד שלא יביא כלי שהוא מחזיק יותר מג' סעודות ש"מ יבבא להציל דמי ושפיר דמי א"ל רב נחמן בר יצחק לרבא מאי טעמא אמר ליה דקתניי ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף כלי אחר הוא דלא אבל בההוא מנא כמה דבעי מציל: ועיגול של דבילה כו': יחשבון מאי עבידתיה מהפקירא קזכו אמר רב חסדא מדת חסידות שנו כאן אמר רבא חסידי אגרא דשבתא שקלי אלא אמר רבא הכא בירא שמים עסקינן (ג) מולא ניחא ליה דליתנהי מאחרים ובתנא נמי לא ניחא ליה דלישרח והכי קאמר ואם היו פיקחין ידיעי דכה"ג לאו שכר שבת הוא עושין עמו חשבון לאחר השבת: ולהיכן מצילין כו': מ"ש הכא דקתני לכם ומ"ש הכא דקתני עמי אמרי גבי מזונות קתני לכם משום דלא קא חזו (ד) אלא מזון ג' סעודות אבל גבי לבושים קתני עמי משום דקחזי ליה לכולי יומא: ת"ר לובש (ה) מוציא ופושט וחוזר ולבוש ומוציא ופושט ואפילו כל היום כולו דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר שמנה עשר כלים ואלו הם שמנה עשר כלים *מקטורין *אונקלי' ופוגרא קלבוים של פשתן וחלוק *ואפיליות ומעפורת *ושני ספרקין ושני מנעלים ושני אנפילאות וב' פרגד וחגור שבמתניו וכובע שבראשו וסודר שבצוארו: **מתני'** ר' שמעון בן גנס אומר *פורסין *עור של גדי על גבי שידה חיבה ומגדל שאחז בהן את האור מפני שהוא מחרך יועושין מחיצה בכל הכלים בין מלאין בין ריקנים בשביל שלא תעבור הדליקה רבי יוסי אוסר בכלי חרס חרשים מלאין מים לפי שאין יכולין לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין את הדליקה: **גמ'** אמר רב יהודה אמר רב טלית שאחז בה האור מצד אחד נותנין עליה מים מצד אחר ואם כבחה כבחה מיתבי (ו) טלית שאחז בה האור מצד אחד פושטה ומתכסה בה ואם כבחה כבחה וכן ספר תורה שאחז בו האור פושטו וקורא בו ואם כבה כבה הוא

צויה הפקירא ידיע דלא מרצונו הפקירו: ונכנס נמי לא ניחא ליה דליתע. דלאו חסיד הוא (ו) ולמחול על שלו: והכי קאמר כו'. כלומר דהאי אס היו פקחין דמתני' לאו פקחין צדקין קאמר ליטול את הראוי להם דאם כן יעכבו הכל הוה ליה לפעול אלא לאו הכי קאמר בה שני. והכי קאמר אדרב חסדא נמי קאי אלא לא שצקניה לרב חסדא לסיימה למילתיה: (ז) להציל המעורבת. ואפי' הכי טובא לא ליצול כדאמר לעיל (דף קי): מתוך צבחה אי שרי לאיעסקוי צבאלה כולי האי אחי לכבוי: מקטורין. מנטי"ל: אונקלי. לבוש רחב כעין שריגיש"א וצלשון ערבי מחשי"ה: פוגרא. אזור חלול מעל למדיו: קלנזם. גניי"ש: חלוק. קמיש"א על צשרו: ואפליון. סדין להטעמך צו כולו: מעפורת. לעטף ראשו: ושני ספרקין. פיטול"ש: אנפיליות. קלנז"ש של כמר: פרגוד. גבילי"ש וצלשון אשכנז קיהיו"ץ: חגור. על חלוקן מצפנים: וסודר שצולארו. ומליון ראשו לפניו לקנח צו פיו ועיניו: **מתני'** עור של גדי. לח: מפני שהוא מחרך. מן האור ובלע"ז רטריי"ט ואינו נשרף ומתוך כך הוא מגין על המיכה: בין מלאים. מים: שאין יכולין לקבל. כה האור מפני שחדשים הם: גמ'

למטה מטיבורו של אדם וקורין לו בלשון פרסי פשת, [נ"א: בלשון ישמעאל בישת] ונקשר כחשב אפורה, והיא אפורה המורחה בתורה, ויש בה כסים כנגד חלב ותחת הידים. קבוצם של פשתן. חלוק התחתון שלובשין אותו ונקרא גלגלית. חלוקין [המלבוש] [המלבוש] העליון. וקורין לו [ורבנן] [ורבאקנא]. שני פסוקים. (ב) ויש שגורם סוכריקין והם [נ"א: והוא] כלשון יין המכנסים. ושמענו שאמר הגאון נטריה רחמנא [דס פסקי] [דמתפנק] שמלבישין בהן הידים עד האציל ירש בהן בתי אצבעות. שני מנעלים, כמשמנן. שני פגיו. כלשון ישמעאל גוראבי. אנפילאות. גם הם מנעלים לשוקיים. פליון. [תאנין] [דאנין] של יד השוקים מן העור. ומעפורת וחגור שבמתנים וכובע, הרי י"ח כלים. ר' שמעון בן גנס אומר פורשין עור של גדי וכו'. אמר רב הירודה טלית שאחז בה האור מצד אחד נותן עליה מים מצד אחר ואם כבחה. והא דרבי גרם כיבוי הוא. ואקשינן ליה ממתניתא דקתני פושטה ומתכסה בה אבל מים שהן גרם כיבוי לא קתני.

למטה מטיבורו של אדם וקורין לו בלשון פרסי פשת, [נ"א: בלשון ישמעאל בישת] ונקשר כחשב אפורה, והיא אפורה המורחה בתורה, ויש בה כסים כנגד חלב ותחת הידים. קבוצם של פשתן. חלוק התחתון שלובשין אותו ונקרא גלגלית. חלוקין [המלבוש] [המלבוש] העליון. וקורין לו [ורבנן] [ורבאקנא]. שני פסוקים. (ב) ויש שגורם סוכריקין והם [נ"א: והוא] כלשון יין המכנסים. ושמענו שאמר הגאון נטריה רחמנא [דס פסקי] [דמתפנק] שמלבישין בהן הידים עד האציל ירש בהן בתי אצבעות. שני מנעלים, כמשמנן. שני פגיו. כלשון ישמעאל גוראבי. אנפילאות. גם הם מנעלים לשוקיים. פליון. [תאנין] [דאנין] של יד השוקים מן העור. ומעפורת וחגור שבמתנים וכובע, הרי י"ח כלים. ר' שמעון בן גנס אומר פורשין עור של גדי וכו'. אמר רב הירודה טלית שאחז בה האור מצד אחד נותן עליה מים מצד אחר ואם כבחה. והא דרבי גרם כיבוי הוא. ואקשינן ליה ממתניתא דקתני פושטה ומתכסה בה אבל מים שהן גרם כיבוי לא קתני.

למטה מטיבורו של אדם וקורין לו בלשון פרסי פשת, [נ"א: בלשון ישמעאל בישת] ונקשר כחשב אפורה, והיא אפורה המורחה בתורה, ויש בה כסים כנגד חלב ותחת הידים. קבוצם של פשתן. חלוק התחתון שלובשין אותו ונקרא גלגלית. חלוקין [המלבוש] [המלבוש] העליון. וקורין לו [ורבנן] [ורבאקנא]. שני פסוקים. (ב) ויש שגורם סוכריקין והם [נ"א: והוא] כלשון יין המכנסים. ושמענו שאמר הגאון נטריה רחמנא [דס פסקי] [דמתפנק] שמלבישין בהן הידים עד האציל ירש בהן בתי אצבעות. שני מנעלים, כמשמנן. שני פגיו. כלשון ישמעאל גוראבי. אנפילאות. גם הם מנעלים לשוקיים. פליון. [תאנין] [דאנין] של יד השוקים מן העור. ומעפורת וחגור שבמתנים וכובע, הרי י"ח כלים. ר' שמעון בן גנס אומר פורשין עור של גדי וכו'. אמר רב הירודה טלית שאחז בה האור מצד אחד נותן עליה מים מצד אחר ואם כבחה. והא דרבי גרם כיבוי הוא. ואקשינן ליה ממתניתא דקתני פושטה ומתכסה בה אבל מים שהן גרם כיבוי לא קתני.

(ב) ע"ן בערוך ערך ספקי.